

Opening Centraal Station Rotterdam, in 2014 door koning Willem-Alexander.

FOTO ROBIN UTRECHT

London Eye.

FOTO AP

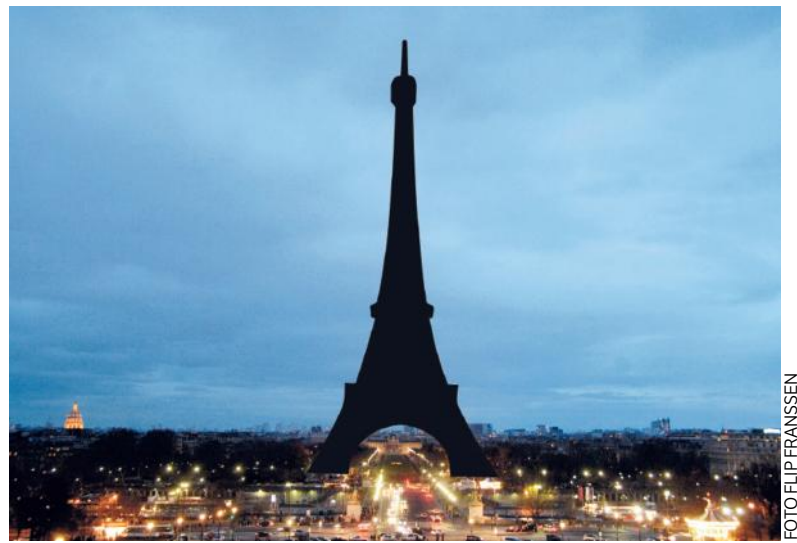
DUITSE FOTOGRAAF

Petitie #SaveFoP

De Duitse fotograaf Nico Trinkhaus (27) startte een online petitie ('Save the Freedom of Photography! #saveFoP').

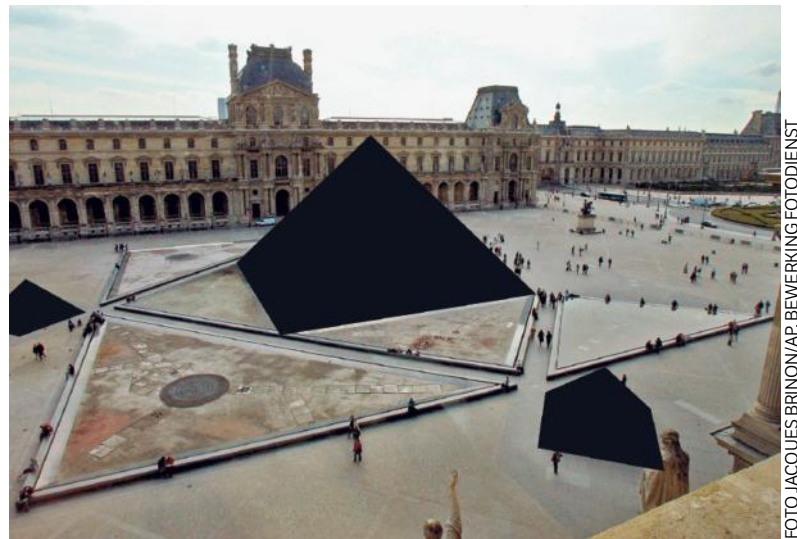
„De panoramavrijheid bestaat in veel Europese landen”, zegt hij. „Ik zie geen reden waarom het ineens moet worden ingeperkt. Via mijn petitie – bijna 376.000 mensen hebben deze getekend – probeer ik de panoramavrijheid te redden in landen waar dit recht al was toegekend. En ik hoop dat deze vrijheid wordt ingesteld in heel Europa. Architecten worden meestal betaald tijdens of na het ontwerp. Fotografen die kunstwerken of gebouwen fotograferen maken veel foto's waarvan ze er maar een paar verkopen. Zonder panoramavrijheid wordt die verkoop een stuk ingewikkelder. Ook weet je niet meer wat je nu wel en niet kunt publiceren. Neem Frankrijk waar men zeer beperkte rechten toekent aan fotografen. Het is geen probleem wanneer je een foto publiceert van de Eiffeltoren bij daglicht. Maar op een foto van de verlichte Eiffeltoren in de avond rust wel een copyright. Als je zo'n onduidelijke situatie zou vertalen naar Duitsland kan je in de volgende situatie belanden: je mag het Rijksdaggebouw fotograferen, maar bijvoorbeeld niet de koepel.

Rosan Hollak

Eiffeltoren bij avond.

FOTO FLIP FRANSSEN

Louvre Piramide, met zuidelijke vleugel van gebouw.

FOTO JACQUES BRINON/AP, BEWERKING FOTODIENST

Dokken voor foto van Erasmusbrug?

Auteursrecht Morgen stemt het Europeparlement over 'vrijheid van panorama': het recht architectuurfoto's te publiceren.

Door Bas Kist

AMSTERDAM. Een foto van het Amsterdamse filmmuseum Eye, de Erasmusbrug in Rotterdam of Het Peerd van Ome Loeks in Groningen? Grote kans dat zo'n foto binnenkort niet meer gepubliceerd mag worden. In je album, oké, maar op heel veel andere plekken niet.

Morgen stemt het Europese Parlement over een aanbeveling inzake de 'vrijheid van panorama'. Dit is het recht om zonder toestemming en zonder betaling foto's te publiceren van kunstwerken en architectuur aan de openbare weg. De kans bestaat dat je straks voor gebruik van een beeld van Eye, de Erasmusbrug of Het Peerd van Ome Loeks toestemming moet vragen aan de architect of kunstenaar. Maar dat geldt ook voor een foto van de piramide bij het Louvre en de London Eye. Dit voorstel ligt op tafel om de makers van een gebouw of kunstwerk te beschermen tegen misbruik, en omdat eenzelfde regeling in Europa handig is.

'Panoramavrijheid' in Nederland

In Nederland werd de 'vrijheid van pa-

norama' in 2004 ingevoerd. Sindsdien hoeven reclamemakers en uitgevers zich hier dus geen zorgen te maken over kunst- en bouwwerken die in hun uitingen in beeld komen. Hetzelfde geldt voor het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. In Frankrijk, België en Italië heb je dan weer wél toestemming nodig voor het publiceren van beschermde bouwwerken of kunstuitingen aan de openbare weg.

Ook al gaat het alleen om beelden voor 'commercieel gebruik', eventuele inperking van de panoramavrijheid heeft verstrekking gevolgen. Film- en documentairemakers zullen voor elk gebouw of standbeeld dat in hun producties te zien is, bij de architect of kunstenaar moeten aankloppen. Bij elke reclamefilm die aan de openbare weg is opgenomen, zal getoetst moeten worden of er geen beschermde beelden op staan. Stadsgridsen met foto's van bouwwerken en beelden kunnen niet meer zomaar worden uitgegeven en een bedrijf dat op zijn website een mooie foto van de skyline van Rotterdam plaatst, loopt het risico dat één (of meer) van de architecten van de afgebeelde gebou-

wen zich zal melden voor een passende vergoeding.

Wikipedia maakt zich zorgen

Ook de vraag wat nu precies commercieel gebruik is, zal voor veel onzekerheid en discussie zorgen. Het eenvoudige vakantiekiekje op een privéwebsite loopt uiteraard geen gevaar omdat dit niet-commercieel gebruik is. Maar de grenzen zijn vaag. Valt gebruik van foto's op Wikipedia onder commercieel gebruik?

Op de website van Wikipedia is te lezen dat de organisatie zich grote zorgen maakt en vreest dat straks een grote hoeveelheid materiaal verwijderd moet worden.

De Duitse Europarlementariëer Julia Reda gaat zelfs nog een stapje verder door te stellen dat je zelfs met een vakantiefoto op Facebook al risico's loopt. Volgens Reda, die actie voert tegen de beperking van panoramavrijheid, geeft elke Facebookgebruiker, door akkoord te gaan met de Algemene Voorwaarden, Facebook toestemming om zijn foto's ook commercieel te gebruiken. Als hier beschermde gebouwen of kunstwerken

op staan kan dit tot problemen met de rechthebbenden leiden, aldus Reda.

Ondertussen groeit in Europa het verzet tegen de voorgestelde aanpassingen. Een online petitie tegen de beperking van panoramavrijheid van de Duitse freelance fotograaf Nico Trink-

haus is inmiddels al door ruim 350.000 mensen getekend.

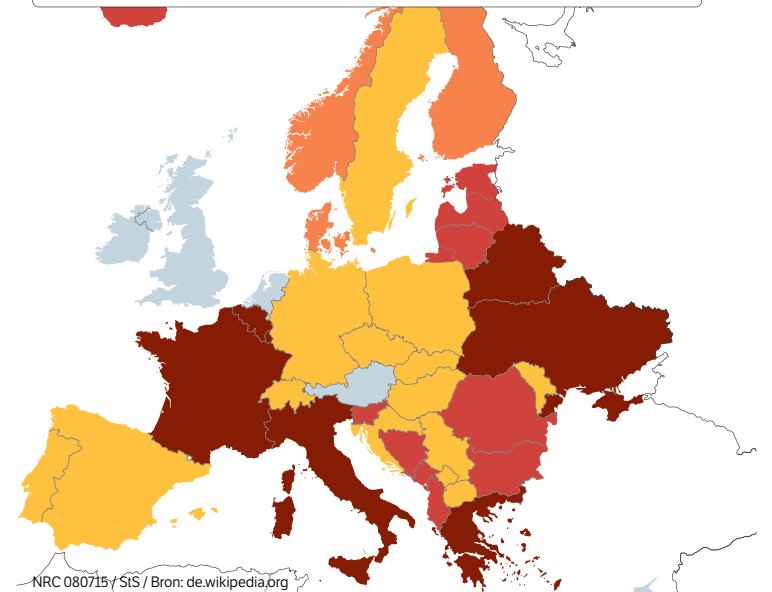
Mocht het Europese Parlement het voorstel morgen aannemen, dan is het nog niet meteen wet. De Europese Commissie bepaalt later dit jaar of zij de aanbeveling overneemt.

Panoramavrijheid verschilt per land

Vrijheid van panorama, in Europa

📷 fotograferen mag ✕ mag niet ● alleen voor niet-commercieel gebruik

	Gebouwen	Gebouwen en kunstwerken	Gebouwen, kunstwerken en openbare binnenruimten
📷	✕	✕	✕
●	●	●	✕
📷	📷	📷	✕
📷	📷	📷	📷

STICHTING BEELDRECHT

Elf jaar geleden vroeg architect Ben van Berkel vergeefs geld voor foto's van brug

In de zomer van 2004 was er ophef over de vergoeding die fotografen en tijdschriften moesten betalen voor het gebruik van foto's van de Erasmusbrug in Rotterdam. In de eerste helft van 2004 hadden fotografen rekeningen gekregen van de stichting Beeldrecht waarbij de architect

van de Erasmusbrug, Ben van Berkel van UN Studio, zich had aangesloten. Zijn brug uit 1996, die een van de beeldmerken van Rotterdam was geworden, viel onder het auteursrecht, aldus Van Berkel. De gemeente Rotterdam had het recht om afbeeldingen van de Erasmusbrug te gebrui-

ken afgekocht, maar voor alle andere exploitatie van zijn ontwerp, moest worden betaald.

De rekeningen van Van Berkel leidden tot een debat over de vergoeding voor het gebruik van foto's van gebouwen en kunstwerken. Hierin kreeg de

mening de overhand dat het bij het eisen van vergoedingen voor het gebruik van afbeeldingen van architectuur ging om een „excessieve uitoefening van het auteursrecht”. Hierop staakte Beeldrecht het versturen van rekeningen voor foto's van de Erasmusbrug.